SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 162. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 26, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го СЕРПНЯ 1989 Ч. 162. РІК XCVI.

Відбулася нарада редколегії англомовної Енциклопедії України

Париж (НТШ). — Для підсумування своєї праці і дальшого плянування для закінчення останніх трьох томів англомовної Енциклопедії України (АЕУ), що охоплюють літери L-Z, редакційна колегія відбула 5-го липня ц.р. свої наради в Сарселі.

Керуючий редактор АЕУ проф. Данило Гусар-Струк поінформував присутніх, що дотепер до трьох томів АЕУ вже підготовлено 7,683 із всіх 12,028 гасел, значить більш як дві третини усіх гасел. Одну третину гасел слід закінчити якнайскорше, щоб могти приступити до остаточного редагування. Кінцевий реченець на всі три томи лишається 1992-93 рік.

Поодинокі члени редколегії АЕУ звітували про ділянки праці, які вони координували, а саме: проф. О.Біланюк про біологію, медичні науки, хемію, математику, фізику, технологію; проф. А. Жуковський про історію, історію війська, географію, Церкви; проф. Д. Струк про літературу, лінгвістику, філософію, етнографію; і проф. Б. Кравченко про соціологію, освіту, політичні науки, право, економіку, діаспору, дисидентський рух і спорт. Для ділянок археології обрано відповідальним Манд зія, а для преси — Б. Балана.

Для пристосування праці збільшено число співробітників Торонтонського осередку, де, крім головного редактора працюють Р. Сенкусь, Т. Закидальський, Б. Балан, А. Макух, та перекладачі О. Смеречук і А. Винницький.

У трьох томах (L-Z) передбачені 110 карт, більшість яких виконуватиме Кухаришин.

У кінцевій фазі редакційної роботи редактор Д. Струк перебирає відповідальність за цілість праці над Енциклопедією і на майбутнє буде безпосередньо втримувати зв'язок зі всіма редакторами поодиноких ділянок.

Про працю над англомовною Енциклопедією України звітували на публічних сходинах у Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі Д. Струк, А. Жуковський і Б. Кравченко. Крім цього Д. Струк виголосив доповідь про літературну творчість В. Винниченка, а Б.Кравченко про діяльність Канадського Інституту Українських Студій. Присутні живо цікавилися енциклопедичними проєктами, що їх виконують НТШ і КІУС, як також питанням контактів з науковцями з України.

Т. Стасюк змагатиметься у відкритих тенісових чемпіонатах

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Таня Стасюк, трикратна чемпіонка УСЦАК в групі жінок, здобула перше місце в тенісовому турнірі в Конкорді, Н.Й., і закваліфікувалась до відкритих чемпіонатів за мистецтво Америки, які починаються в Ню Йорку вже наступного тижня.

У фіналі турніру в Конкорді Т. Стасюк перемогла Кріс Драгоміреску, румунку з походження, яка грала разом з Танею минулого сезону в дружині Гарвардського університету, вислідом 3-6, 7-5, 6-3. Раніше цього літа Таня виграла турнір в Сиракюзах.

В наступному академічному році Т.Стасюк змагатиметься в дружині університету Вілліям енд Мері, куди вона переноситься.

Відкриті чемпіонати ЗСА — це один із чотирьох найбільш престижевих турнірів у світі поруч з чемпіонатами Франції, Англії і Австралії. Таня є першою українкою, яка закваліфікувалась до передрунд цього турніру.

В УКРАЇНІ ВІДРОДЖУЄТЬСЯ УАПЦЕРКВА

Львів (ПС УГС). — В суботу, 19-го серпня ц.р., у львівській церкві свв. Петра і Павла відслужено три Літургії, а відтак близько тисячі вірних підписали звернення, написане священиками цієї церкви до Вселенського Патріярха в Константинополі Дімітріоса. Узверненні священики і вірні повідомляють про свій вихід із Російської Православної Церкви у зв'язку з тим, що вони належать до УАПЦеркви, і просять Вселенського Патріярха в Константинополі взяти їх під свій захист.

Протоієрей церкви свв. Петра і Павла Володимир Ярема розповів парафіянам про постійну тривалу боротьбу УАПЦеркви за свою незалежність від часу насильницького приєднання до РПЦеркви. Отець Володимир також прочитав текст заклику, прийнятого Ініціятивним комітетом за відродження УАПЦеркви, який створився у Києві 15-го лютого ц.р. В містах і селах України вже створило ся чимало парафій УАПЦеркви без храмів.

Церква свв. Петра і Павла у Львові стала першою діючою церквою УАПЦеркви в Україні.

Про свій вихід із РПЦеркви священики і вірні повідомили листом з численними підписами уповноваженого в справах релігій при львівському обласному виконавчому комітеті Решетилова.

У перекладі І. Кошелівця появились „Оповідання" Ф. Кафки

Нюарк, Н.Дж. — Тут, цього року, видавництво „Сучасність" опублікувало „Оповідання" Франца Кафки у перекладі Івана Кошелівця. До цієї 261-сторінкової книжки обкладинку виконала Надія Штендера.

Збірка оповідань Ф. Кафки містить 22 його твори. У післяслові про автора п.з. „Про автора" (1985) І. Кошелівець кінчає так: „До нашого видання увійшли оповідання як з публікованого за життя Кафки, так із посмертної спадщини. (...) Популярність Кафки особливо зросла по Другій світовій війні, коли виявилося, що аж три новочасні течії в літературі визнали його за свого посередника: експресіоністи, сюрреалісти й екзистенціялісти. В УССР Кафка з причин, які важко пояснити, заборонений. Це бувши редактором „Всесвіту", Олекса Полторацький надрукував у цьому журналі маленький фрагмент з Кафки, додавши до нього редакційну примітку, що в українській літературі цей письменник непотрібний. Відтоді ставлення до творчості Кафки не змінилося".

Цю книжку — в ціні 15 дол. — можна набути в книгарнях, у видавництві чи його представництві в ЗСА: в Европі — Sucasnist, Muller St. 33, Rgb. 8000 München 5; у всіх інших країнах: Sucasnist, Mr.Y. Smyk, 744 Broad St., Suite 1116, Newark, N.J.07102.

Відбудеться 44-ий З'їзд Євангельсько-Баптистських Церков

Бервин, Ілл. — У днях від 1-го до 3-го вересня в українській баптистській Церкві у Філядельфії, 6000 Лардж вул. пастором якої є пресвітер Ярослав Папроцький, відбуватиметься 44-ий З'їзд Об'єднання Українських Євангельсько - Баптистських Церков у ЗСА. У з'їзді візьмуть участь делегати й гості з церков ЗСА, Канади й інших країн.

З'їзд попередять наради Управи об'єднання, які відбудуться в п'ятницю, 1-го вересня, о годині 2-ій по полудні. Офіційне відкриття з'їзду в п'ятницю о год. 7-ій вечора. У суботу цілий день буде присвячений діловим справам, а в год. 7-ій вечора відбудеться спеціяльне Богослуження під проводом молоді.

У неділю вранці — урочисте Богослуження о год. 10-ій, о год. 2-ій програма святочна і вечорі о год. 7-ій подячне Богослуження і закінчення конвенції.

З'їзд перегляне успіхи діяльності об'єднання в минулому, уділить абсолюторію уступаючій Управі вибере керівні органи на наступні три роки і накреслить плян праці на майбутнє. Головною справою з'їзду буде питання постачання духовної літератури для України виключно українською мовою — Біблій, Нових Заповітів, духовних співаників та підручників для пасторів, вчителів і благовісників Слова Божого.

За старанними працівників об'єднання вже тепер друкується різними інституціями понад чверть мільйона українських Біблій для України. Але це ще далеко не може задовільнити духовних потреб 50-мільйонової нації. Тому З'їзд буде шукати шляхів і засобів для друку десяти мільйонів українських Біблій у наступних кількох роках.

З'їзд буде також трактувати справу ще більшої допомоги втікачам, які тепер приїжджають із України.

ПОЛЬЩА ЗАСУДЖУЄ НІМЕЦЬКО-СОВЄТСЬКИЙ ПАКТ

Варшава, Польща. — У 50-ту річницю заключення договору поміж нацистською Німеччиною і комуністичним СССР цілий польський соціялістичний світ засудив цей договір, якганебне нарушення польської незалежности.

В офіційному зверненні польського сойму, яке підписали усі його члени, включно із представниками комуністичної партії, говориться про те, що „секретне підписання договору поміж Й. фон Ріббентропом і В. Молотовим як представниками Німеччини і СССР буде завжди доказом імперіялістичного мислення і тайної дипломатії, яка має на цілі знищити слабші країни". За схваленням такого нап'ятнування договору голосували усі члени польського сойму саме в цей день, коли після розмови Михаїла Горбачова з провідником комуністичної партії Польщі Войцехом Ярузельським ситуація із створенням Уряду покращала і комуністичні провідники погодилися співпрацювати із прем'єрміністром Тадеушом Мазовецьким та представниками „Солідарности" у створенні нового Уряду.

У зверненні членів сойму і комуністичного Політбюра із засудженням договору підписаного 23-го серпня 1939 року не має вимоги щодо привернення границь Польщі із перед часів Другої світової війни. Все ж таки так у Польщі, як і в Західній Німеччині із річницею підписання договору вивідвилися давні рани, бо Німеччина втратила на користь комуністичної Польщі Шлеськ і Східні Пруси, а Польща віддала УССР цілу Західню Україну.

Минулого тижня вперше після 50 років офіційні совєтські чинники признали „без найменшого сумніву", що СССР і Німеччина заключила тайний договір у справі поділу поміж собою держав і території Східної Европи і цим виявилася співпраця поміж тими двома тоталітарними режимами і їхніми диктаторами.

Т. МАЗОВЄЦЬКИЙ ВИБРАНИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ПОЛЬЩІ

Т. Мазовєцький дякує за вибір.

Варшава, Польща. — У четвер, 24-го серпня, сейм значною більшістю голосів схвалив рішення президента Польщі Войцеха Ярузельського призначити головою кабінету міністрів відомого журналіста, активіста „Солідарности" і національного католицького руху Тадеуша Мазовєцько го.

Член „Солідарности", колишній політв'язень Т. Мазовєцький став першим прем'єром-некомуністом. Таким чином був покладений кінець 45-річному партійному диктатові над урядом. Кандидатура Мазовєцького була затверджена 378 голосами проти 4 при 41, що утримався. 37 депутатів сейму були відсутні.

Після оголошення підсумків голосування новий прем'єр-міністер був зустрінутий овацією. Депутати аплодували стоячи. Першими піднялися члени „Солідарности", потім депутати від Селянської і Демократичної партій. Навіть комуністи вітали голову нового уряду. Явно розчулений такою увагою, Мазовєцький сказав: „Я дуже зворушений тим, що відбувається. Я вдячний високому зібранню за виявлене мені довір'я. Маю надію на співпрацю з сеймом і сенатом. Я хочу назвати цей момент виріщальним на шляху об'єднання польської нації". Потім Мазовєцький обмінявся потисками рук з членами колишнього кабінету, який проіснував всього кілька тижнів.

Президент Ярузельський не був присутній при голосуванні, однак Мазовєцький зразу ж після короткої церемонії у парляменті відправився у Бельведерський палац. Вітаючи нового прем'єр-міністра, Ярузельський сказав: „Я бажаю вам успіху у відповідальній місії покладеній на вас, перш за все тому, що цей успіх потрібний Польщі". „Успіх залежить і від вас, пане президенте", — відповів Мазовєцький.

На короткій конференції після розмови з президентом Мазовєцький висловив повне задоволення її результатами і додав, що він має намір терміново подилитися радісною для нього новиною з Папою Іваном Павлом II і з Лехом Валенсою.

У СВІТІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ЗБІЛЬШЕННЯ постів на мадярсько-австрійському кордоні, коло 250 східньонімецьких громадян вранці 23-го серпня прорвалися на австрійську територію з Мадярщини. Втікачі зі Східної Німеччини, яким пощастило попасти у вільний світ, повідомляють, що тепер мадярські прикордонники зі собаками охороняють кордон з Австрією. Їх пости розставлені вздовж кордону через кожні 40 метрів. Західні коментатори пишуть, що могутній потік східньонімецьких втікачів, який ринув через австрійсько-мадярський кордон, тепер перетворився в маленький струмочок. Появилася велика кількість провідників, які допомагають східнім німцям долати небезпеки, зв'язані з переходом кордону. На австрійській стороні втікачам надають допомогу місцеві селяни.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ЧТК повідомило, що в Празі призначений новий амбасадор З'єднаних Стейтів. У середу, 23-го серпня, новий американський амбасадор Ширлі Блек вручила вірчі грамоти президентові країни Густавові Гусакові.

БАВАРСЬКА ПОЛІЦІЯ конфіскувала 650 кг колюмбійської кокаїни під час великої операції проти контрабанди наркотиків. Начальник управління баварської кримінальної поліції Карл Ленгард заявив, що в цій справі замішаний медельїнський картель Колюмбії. К. Ленгард повідомив, що вартість кокаїни, знайденої в авті у Мюнхені, становить коло 200 мільйонів західньонімецьких марок (108 мільйонів долярів). Останнім часом кокаїнові картелі Південної Америки розвинули буркливу діяльність в Европі у зв'язку з посиленням боротьби з наркотиками у ЗСА.

ЯК ПОВІДОМИЛИ ПРЕДСТАВНИКИ алжирського міжнародного летовища, північно-африканський еміґрант, депортований з Франції і посаджений на літак компанії Ер Франс, що летів рейсом Париж-Алжир, спробував захопити літак, заявивши при цьому, що він має вибуховий пристрій. Літак з 102 пасажирами і 13 членами залоги на покладі щасливо приземлився на алжирському летовищі. Терориста, розпізнаного пізніше як Саїда Джамеля, вдалося заарештувати. Він не мав ніякого вибухового пристрою чи зброї, а в пакуночку, який він тримав за пазухою, був лише кусочок мила і пляшечка з дезодорантом. Заарештованому дозволили зробити публічну заяву і він вимагав термінового скликання міжнародної конференції у справі врегулювання становища в Ливані.

НА ВІДЗНАЧЕННЯ 45-РІЧЧЯ з дня скинення пронацистського режиму, у столиці Румунії Букарешті відбулася перша за останні п'ять років військова парада. У параді взяли участь військо, танки, бронетранспортери і ракетні пристрої. Потім відбулася демонстрація робітників букарештських промислових підприємств, спортовців і колективів художньої самодіяльности.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКА ВЛАДА повідомила остаточну цифру заарештованих під час демонстрації, що відбулася у понеділок, 21-го серпня, в Празі. Були заарештовані 320 громадян Чехо-Словаччини і 50 чужинців. За словами представника правозахисної організації „Хартія-77" Дани Нємкової, саме участь чужинців у демонстрації стримала чеську поліцію від більш жорстоких дій. Міністерство внутрішніх справ Чехо-Словаччини повідомило, що під час „правохоронних дій і заходів щодо забезпечення порядку" ніхто не був поранений, однак свідки заявили, що багатьох демонстрантів поліція била гумовими палицями.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ Туреччини Мурат Сунгар повідомив, що починаючи від п'ятниці, 25-го серпня, буде припинено залізничне сполучення між Туреччиною і европейськими країнами. Рішення турецького уряду стосується лише одного пасажирського експресу Мюнхен-Стамбул. Цей щоденний поїзд проїздив через територію Західної Німеччини, Австрії, Югославії і Болгарії. Надзвичайні заходи викликані нечуваним напливом етнічних турків з Болгарії. Втікачі твердять, що рятуються від переслідувань комуністичного уряду і від насильної болгаризації. Починаючи з минулого вівтірка, турецький уряд почав вимагати в'їзні візи від усіх, хто проїжджає кордон. За попередніми даними, лише за минулі три місяці з Болгарії в Туреччину еміґрували 310,000 осіб.

ПОЛЬСЬКІ УЧАСНИКИ спільної (зі совєтськими колегами) комісії у справі „стирання білих плям" у стосунках між двома країнами, виступили з категоричною заявою, в якій твердять, що польські старшини в Катині були знищені не німцями, а частинами НКВД. У статті надрукованій в газеті „Політика", голова групи польських істориків професор Ярема Марцишевський, обвинуватив совєтську комісію, яка займалася розслідуванням у 1944 році, в безсоромній брехні.

В АМЕРИЦІ

ВПЕРШЕ ВІД 1980 РОКУ американський Конгрес розглядає можливість введення закону, який змушував би він Федеральну резерву усунути своє засекречення і подавати американським людям свої рішення. Закон, що його запропонував демократичний конгресмен з Індіяни Лі Г. Гамилтон, який є головою Економічної комісії, буде вимагати від Федеральної резерви радитися за свої потягнення із Білим Домом та Конгресом.

ТОМУ, ЩО „ЗЕЛЕНІ КАРТКИ", які до речі, ніколи не були такого кольору, якими дається дозвіл на працю новоприбувшим до ЗСА, в останніх роках дуже часто підробляли, Бюро імміграції і натуралізації вирішило їх зовсім змінити. В найкоротшому часі усі імігранти, які дістали дозвіл на постійне перебування в ЗСА дістануть рожеві картки так друковані, що їх не можна буде легко зфальшувати. Бюро не буде однак змінювати цих 10 мільйонів виказок, які вже були видані, а стосувати нові картки для тих осіб, які тепер дістануть дозвіл на постійне перебування в ЗСА.

ЛОНҐ АЙЛЕНД ЯК ЧАСТИНА великого Ню Йорку є тепер найкращим показником того, що після 10 років розвитку економіки, вона тепер занепадає. На це вказує брак нових місць праці, зокрема кількість домів на продаж і менший оборот в крамницях з харчами та одягом. Ці симптоми, які так різкі в усіх частинах Лонг Айленду, проявляються також в інших частинах східного побережжя ЗСА.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ЗСА Дік Чейні критикує членів Конгресу за те, що вони погодилися зменшити військовий бюджет у фальшивому переконанні, що небезпека совєтського мілітаризму зменшилася. На його думку це дуже наївне поняття, бо небезпека зі сторони СССР ніяк не є менша, хоча політика М. Горбачова ввела різні зміни, але не в озброєнні. Д. Чейні висловив ці свої думки вже не перший раз і преса стверджує, що від того погляду секретаря оборони відмежовується президент Джордж Буш.

Л. ЗАЛУЦЬКА ОБРАНА „МІС СОЮЗІВКОЮ" НА 1990 РІК

Союзівка (М. Коломиєць). — В суботу, 19-го серпня ц.р., тут відбувся традиційний вибір „Міс Союзівки" на 1990 рік, що завжди є кульмінаційною точкою літнього сезону на оселі Українського Народного Союзу.

При виповненій до вінця великій залі „Веселки", на якій відбувалося закінчення двотижневого танцювального табору під проводом маестро Роми Прийми-Богачевської, зацікавлені публіці проголошено вибір „Міс Союзівки", яку обрало з-поміж численних кандидаток окреме жюрі, до складу якого входили Р. Прийми-Богачевської, Гандзі Савицької-Мицик і д-ра Любомира Романюка. Координатором вибору була довголітня конферансьє літніх сезонів Аня Дидик-Петренко і вона проголосила рішення жюрі.

„Міс Союзівкою" на 1990 рік обрано 23-річну Лідію Залуцьку з Бронксу, Н. Й., яка від 15 років є пильною учасницею танцювальної групи „Сизокрилі", керівником якої є Р. Прийма-Богачевська, а також членом Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької. Обі її таланти так акторський, як мистецького танцю вона плекає з великим захопленням та це довело її до того, що сьогодні вона вже є помічницею своєї учительки Р. Прийми-Богачевської та виконує провідні ролі у виставах Студії Мистецького Слова.

Лідія закінчила студії журналістики в Нюйоркському університеті і останніх півтора року була на практиці в телевізійній програмі „Добрий день, Америко!"

Поруч усіх своїх зайнять

„Міс Союзівка' 90" — Ліда Залуцька.
(фота: ред. Марта Коломиєць, „Український Тижневик")

Ліда має час працювати в Пласті, до якого належить від наймолодших років свого життя. Вона була завжди частим гостем на Союзівці, спершу, як ученик табору, відтак у його проводі, а цього року була командантом кою танцювального табору. Скромна, спокійна, з теплим усміхом на обличчі Ліда здобуває симпатії у всіх, що мають нагоду її пізнати. Тому не диво, що проголошення її „Міс Союзівкою" привітали присутні щирими оплесками, а головний предсідник УНС д-р Іван Флис ще й поцілував.

Л. Залуцька отримала стипендію в сумі 500 дол. і тижневе безплатне перебування на Союзівці.

Першою дружкою нової „Міс Союзівки" проголошено Стеню Дзядів із Слінгерленс, Н.Й., яка студіює

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347 UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

На порозі до незалежности балтійських країн

Дня 23-го серпня 1939 року німецький міністер закордонних справ Йоахім Ріббентроп полетів до Москви, де підписав із совєтським міністром Вячеславом Молотовим пакт неаґресії. Нацистський Третій Райх і большевицький Совєтський Союз зобов'язались урочисто один проти одного не воювати. До того офіційного пакту були додані два строго засекречені додатки: в одному з них — СССР погоджувався на поділ Польщі з Німеччиною і на поділ цілої Европи на дві сфери впливів двох названих імперій, у другому Німеччина погоджувалася на збройну совєтську окупацію (згодом анексію) Литви, Латвії й Естонії. Вірна принципові забріхання Москва десятками літ заперечувала існування отих засекречених домовлень. Гасло гласности Міхаїла Ґорбачова із створенням під кермою члена Політбюра Александра Яковлева окремої Комісії для перевірки історії доби Сталіна — довело до оприлюднення тексту пакту Ріббентропа-Молотова та до признання, що дійсно підписано 50 років тому також договори про поділ Польщі і признання трьох балтійських країн Московщині.

Теперішні 50-ті роковини цього злощасного договору, складеного двома ідеологічними антиподами Адольфом Гітлером і Йосифом Джуґашвілі-Сталіном — дали поштовх до дальшого свободолюбного акту названих прибалтійських країн. Окрема Комісія литовського парляменту прийняла резолюцію, яка проголошує „нелеґальність" підписаного 50 років тому у Москві договору про право СССР окупувати прибалтійські держави. У тій резолюції вимагається закінчення правно-політичного стану приналежности до СССР. Та резолюція має піти з початком вересня під голосування на затвердження на пленум парляменту, але — за твердженням московського кореспондента „Ню Йорк Таймсу" Білла Келлера (23-го ц. м.) — нема сумніву, що парлямент схвалить цю резолюцію. У трьох прибалтійських країнах — величезний підйом. У столиці Литви Вільнюсі кількадесят тисяч литовців ентузіястично привітали згадану резолюцію парляментарної комісії і вимагали звороту Литві, Латвії, й Естонії загарбаної державної самостійности. Вздовж кількасотмилевого кордону трьох балтійських країн до корінної Московщини створився спонтанний живий ланцюг прибалтійських патріотів, мужчин жінок і дітей, які тримали один одного за руку. Очевидно, це потрясло кремлівською партійно-державною верхівкою. Покищо висловився у цій справі офіційно новий совєтський парлямент та його вища Палата — Верховна Рада — відізвалися уже деякі видатні діячі Компартії СССР. Названий кореспондент наводить заяву одного такого російського комуністичного потентата, який твердить, що пакт Ріббентропа-Молотова і приналежність прибалтійських країн до СССР — це дві окремі взаємно непов'язані справи.

Це дуже цікава ситуація. Польща є першою сателітською країною, де настав некомуністичний уряд. Прибалтійські країни можуть стати першими складовими частинами Совєтського Союзу, які відірвуться від СССР. Збіґнєв Бжезінські, дорадник у справах крайової безпеки за президентури Джиммі Картера, тепер професор державного права в Колюмбійському університеті, у своїй книжці „Народини і смерть комунізму" передбачав такий розвиток подій. Він твердив, що державноправну єдність СССР може врятувати тільки перетворення його на конфедерацію теперішніх 16-ти складових „самостійних" республік, з признанням кожній із них не фікційної, а реальної дійсної самостійности. Концепція Бжезінського у теорії, може, логічна, — у практиці невикональна. Московські націоналісти не виречуться своєї ролі „старшого брата", верховода молодших „братів", знову ж прибалтійські країни, Грузія, Вірменія чи мусулманські народи з традицією своєї державности ледви чи погодяться на будь-який державно-правний за'язок із Московщиною. Занадто вже надоїла комуна і задалеко зайшла вже туга за власною повною свободою. В одній Україні зберігається все ще русифікаторський курс із законом про російську мову, як єдину державну мову, із скромними поступами в ділянці культури, але з цілком змосковщеним державно-адміністраційним апаратом та з економікою під кермом Москви. Уявім собі, що в Україні з її 50-ти мільйонами душ була би та національно-державна свідомість, що її мають чотири мільйони литовці. Тоді розвал імперії був би дійсно неминучий. Він і буде неминучий, але за довгий-довгий час, коли не стане Україні „старшого брата" і коли там люди будуть соромитися, що закрито українські школи, бо українські батьки посилали своїх дітей до шкіл російських.

Володимир Сушко

В ОБОРОНІ СИМВОЛІКИ

На цю тему пише В. Степанів у другому числі „Віча" за липень 1989 року органу львівської реґіональної організації Народного Руху України за Перебудову, що почав виходити у Львові минулого червня.

У статті „За старим сценарієм" автор нав'язує до засідання комісії Верховної Ради УССР з питань патріотичного та інтернаціонального виховання і міжнародних відносин, яке відбулося 23-го червня ц. р. у Києві. На цьому засіданні теж розглянено поставлене питання про українську національну символіку у зв'язку з вимогою зі сторони українських демократичних груп про її привернення українському народові. У Києві в часі засідання тої комісії, як відомо з преси, голодувала на знак протесту проти переслідування української символіки група свідомих українських патріотів, а біля неї перебували через цілий час її голодівки сотні осіб, що з нею солідаризувалися.

Читачеві вже відоме з преси рішення цієї комісії. Як подала київська газета „Культура і Життя" ч. 26, а за нею переповіла українська преса в діяспорі, прийнято рішення про „недопустимість використання під час громадсько-політичних заходів прапорів та символів, під якими антинародні сили вели боротьбу проти трудящих". Головний арґумент, що вплинув на це рішення комісії і який постійно висував під час її засідання відомий з кліки Щербицького „знавець" ідеологічної роботи і голова такого ж відділу при Верховній Раді УССР Леонід Кравчук, був, що „і тризуб, і синьо-жовті прапори, і національний гимн 'Ще не вмерла Україна' використовували виключно ворожі народові елементи — з уряду Михайла Грушевського до Організації Українських Націоналістів".

З тим усім спорить саме В. Степанів у своїй статті так і відповідно названій ним „За старим сценарієм".

На засіданні комісії виступали вибрані нею запрошені для консультації вчені — Смолій, Макарчук, Мурашин, Мельник. На думку Степаніва вони не були як слід підготовані до справи або були односторонньо наставлені. А навіть як і дещо, як Смолій, старалися сказати з історії української символіки, то ведучий комісією Кравчук тут же прекручував.

Макарчукові, коли цей навів заяву члена КПЗУ Стороняка, що з-під цих прапорів у нього стріляли, Степанів каже, що цей не дуже ретельно провів своє соціологічне дослідження, бо не всі члени КПЗУ думають саме так. Багато з них добре знають, що партійний прапор Організації Українських Націоналістів був червоно-чорним, партійний гимн цієї організації — „Зродились ми в великої години", а тризуб оунівці вживали виключно з мечем замість центрального зуба.

Степанів далі нагадує Макарчукові, що не під синьожовтим але саме під червоним зі серпом і молотом розгромлено КПЗУ, під тим же прапором десятки мільйонів невинних людей згинули в тюрмах НКВД, в Сибірі чи від штучного голоду. Кров, порівняно з тим, пролита під синьо-жовтим прапором — це мізерна краплина.

Кравчукові на його репліку, що „вживання тризуба — це претенсія українців на Київську Русь, а на нього однакове право мають і росіяни, і білоруси", Степанів радить, щоб не турбувався про росіян і білорусів бо вони самі розберуться зі своєю символікою. Білоруси чітко знають, що їх національний прапор є біло-червоно-білий, а національний герб — „Погоня", а з-поміж росіян — це були і є не справжні росіяни — демократи але чорносотенці з табору відомого душителя українського народу графа Бобринського і теперішні НТСівці, що продовжують їхні традиції, які зазіхали і зазіхають на Україну.

„Нам українцям, за законами етики, аж ніяк не слід втручатися у такі надзвичайно делікатні справи, як національна символіка братніх народів", каже Степанів, ...„чомусь там у республіках Балтики, у Грузії та Вірменії, а ось тут, — закидує він Кравчукові, — депутат Мармазов з Вашої комісії, котрий по-українському і двох слів не зв'яже, вважає, що він, бачте, має право втручатися до національних святощів українців. Воістину Ваше виховання!" — додає Кравчукові Степанові.

Національна символіка прийшла до нас з глибини століть і хочуть чи не хочуть цього щербицькі, кравчуки та інші, абсолютно нічого не зміниться — вона була, є і буде, — каже Степанів. Чиновники від української культури її навмисно замовчували або фальшивили, додає він. Оригінал картини Івасюка „В'їзд Богдана Хмельницького у Київ", яку він намалював 1912 року і яка зберігається у Київському музеї українського мистецтва, зіпсовано брудними руками. У лівому верхньому її куті, до серед групи козаків один тримає хрест, другий — си-

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про подорож у минуле

Коли ви рішаєте перевести свої літні вакації в европейській купелевій місцевості, цілюща вода якої лікує ревматизм і недуги серця — то не сподівайтесь, що довкола вас роїтиметься від молодих облич і загорілих струнких тіл, як на побережжях Атлантійського океану чи Рів'єри.

А все ж важко „переставитися" із американського темпа у цей неймовірний спокій та повільність Бад Орбу, в околиці якого жили колись славні брати Ґрімми і тут творили свої невмирущі казки. Цей спокій і настрій минулого, немов нагадує ці казки про царівну жабу, статуя якої прикрашує стародавню студню.

*Стежинками величезного парку проходжуються повільно або просиджують на лавочках статечні німецькі громадяни „другої молодости", годують окрушинами качок на озері і один одному розповідають про своє минуле. Оцим минулим дише ціла ця прегарна закутина. Ось ідемо на пополудневий концерт під синім небом, у якому заповідач пригадує, що це „концерт побажань публіки". А публіка бажає почути цілий ряд давніх, так колись знайомих, пісеньок, які ми, здається, не чули добрих... надцять років". Отже звучить несмертельна „Лілі Марлєн" із Другої світової війни, „пурпурі" із оперети „Царевич" і головна арія із „Веселої вдовички". А там до заповідача підходить уже добре старшавий чоловік із паличкою та щось шепоче і ми слухачі довідуємося, що „для пані Гільди" тепер заграють пісеньку „Я зцілував тобі з уст твоє бажання" (*Ich hab Dein Wunsch von Deinen Lippen geküsst*).*

Проходимо біля місцевого кіна і бачимо на великих афішах, що цього дня показують фільм із Віллі Фрічом у головній ролі а на другій — із Мартою Еґґерт, дружиною Яна Кєпури. (Пригадуєте, дорогі читачі моїх фейлетонів ці імена? Не журіться, ніхто не буде знати, вашого віку і ви можете спокійно помандрувати враз із цими іменами у свою молодість...)

Чи справді час стоїть тут на місці і не поступає вперед ані американським ані европейським темпом?

Застановляючись над цим питанням, ми рішили відвідати оцю завжди актуальну імпрезу, як показ моди, що відбувався в одному із кращих готелів. Нам довелося уже багато таких показів оглядати – в телевізії, американських крамницях, а також у паризьких домах моди, де квиток вступу коштує солоно, а ще і треба „протекції", щоб його дістати. Завжди при тому захоплює нас стрункість та гарний вигляд модельок, які показують найновіші зразки моди.

Але показ моди в Бад Орбі був вірний цілому настроєві цієї купелевої місцевости. У вщерть заповненій залі роїлося при столиках від сивих голів і дещо об'ємистих постатей німецьких жінок. Де-не-де, немов родзинка у повному дріжджевому тісті, світила лиса, обсмалена сонцем, голова мужчини, що напевно прийшов тут під примусом і тужив за пополудневою дрімкою. Перед кожним глядачем стояла чашка із кавою і тарілка зі солодким печивом, прикрашена традиційною німецьшена традиційною сметанки („Schlagsahne). Модельки показалися не такі стрункі, як ми привикли бачити, але заповідач таки виправдувався, що вони „мусять" бути стрункі, щоб усе краще виглядало але... на бажання кожна сукенка чи костюмчик можуть бути поширені. Взагалі заповідач стояв на висоті свого завдання, коли щораз підкреслював що це показ вічної моди, яка ніколи не проходить з часом, а призначений для жінок найбільше „дозрілої" молодости... Він старався бути дотепним та прихвалити це, що він показував усіми способами. Коли на залю увійшла одна із модельок у гарненькій сукенці, що згори донизу була запинана на ґудзики, він пояснив із усміхом, що цей модель особливо цікавий для мужчин, але... коли хтось із панів уже не є зацікавлений, тоді цю саму сукенку можна купити без дірок на ґудзики, а лише мати ґудзики як прикрасу... Лисі голови трусились від сміху, а — сиві засоромлено похилилися додолу.

Ми зумисне вибрали шлях до свого готелю біля тенісових кортів та пристали на декілька хвилин, щоб приглянутися, як там грали майбутні стеффі ґрафс і бориси бекери. А у наших думках кружляли слова із поезії Максима Рильського: „Як добре бути молодим у теплі дні збирання винограду".

О-КА

Ярослав Курдидик

МОСКВА ВТРАТИЛА СВОЇ ПОЗИЦІЇ В АФРИЦІ

Коли після десятьох років, важких дипломатичних наполягань і зусиль вкінці прийнято резолюцію ООН — 435 про створення незалежної і самостійної Намібії, що своїм простором охоплює 321,000 квадратних клм. із 1.4 мільйона населення, а в тому 105,000 білого — теоретично міркуючи, здавалося, що в тому обширі припиниться братовбивча війна, в якій загинуло біля 200,000 населення.

Міжнародні політичні експерти стверджують не безпідставно, що діло усіх напружень і зударів, слід добачувати не в Намібії, а в Анголі, де міжплемінні непримиримі ворожнечі, використовували — з одного боку Совєтський Союз, а з другого ЗСА і там треба дошукуватися всього „політичного дерзання", щоби в цій важливій стратегічній частині Африки, закріпити свої вирішні впливи.

Під сучасний мент, всі вимагання скеровані і зводяться до того, щоб замирити на терені Анголі, ці дві зовсім вельми непримиримі фракції: — З одного боку леґального, наявно прокомуністичного уряду, що його очолює марксистський ставленик Едвардо Дос Сантос, якому Москва допомогла зорганізувати і вивінувати 30,000 армію а на додаток, у його владуванні, підпомогла висилкою 50,000 кубинських військових наємників, розраховуючи, що Анголі слід бути „комуністичним епіцентром" на всю Африку.

Дос Сантос допомагав, за дорученням і збройною підтримкою, зорганізавати т. зв. СВАПО (Південно Африканська Народна Організація), що весь час стояла в основному на перешкоді до замирення, висуваючи себе, як тільки єдиного претендента, на прокомуністичне представництво Намібії. Але Де Сантосові стояла на перешкоді — постійна і неподолана перешкода: Це була „ЮНІТА", дуже вдачно зорганізована за постійною допомогою ЗСА і Південної Африки т. зв. „партизанська зелена армія", силою біля 75,000 а з того 25 - 35,000, які своїми рейдами і діями контролювали одну третину Анголії, як і теж всю її суходільну і водну транспортну мережу Її зорганізував провідник „ЮНІТИ" д-р В. Савімба із доручення ЗСА.

І ось саме тепер, ми є свідками у припиненні усіх дотогочасних військових бойових операцій, що заіснували зовсім неочікувано із виглядами на постійне замирення. Це сталося з доручення, — з одного боку Москви, а з другого з Вашінґтону.

Тепер фракції Дос Сантоса і Савімби погодилися припинити всі дотогочасні бойові зудари. При чому уряд Анголі зрозумів і добачується цілковитого послаблення, якщо з цього обширу відтягнуть повністю до кінця 1990 року всіх 50,000 кубинських наємників. А „ЮНІТА" тепер починає втрачати свою дотогочасну боєздатність, коли з її обширів Південна Африка відкликує майже 15,000 різнотипного війська, а в першу чергу, летунську підмогу.

Варто пригадати, що від 1878 року, тобто від часу, в якому Великобританія зайняла була територію Південнозахідньої Африки, а тепер, Намібії, а в 1884 році Бісмарк проклямував частину сумежної території своєю колонією, то згодом на її територію, зараз після вибуху Першої світової війни, за порозумінням із Лондоном, увійшли війська Південної Африки. Ця окупація не змінилася, аж до часу, коли в ньому ООН заявив, що Намібія мусить отримати свою самостійність, а всім південноафриканським військам забратися звідтіля.

Але, як це прийнято, що т.зв. великі сили, мали завжди свої стратеґічні інтереси. Великобританія втримує вже 400 років Ґібральтар, а канали Суезький і Панамський, не перестали втрачати свого мілітарно ґльобального значення. Однак серед усіх цих втрат вартостей, перед, посеред них, веде — своїм геополітичним положенням, а надобавок із її модерними портами — Кейп Тавн, Елізабет, Сміт Тавн, а оце до них прилучується, новий, своєрідний „Південно африканський Ґібральтар" — Велвіс Бей у Намібії. І якраз у зв'язку з цим висовується неодмінне і пекуче питання, яке міжнародні політичні експерти ставлять рубом: а що буде тоді із портом Велвіс Бей на південному побережжі Африки, що теоретично розцінюючи є складовою частиною території Намібії?

Вартість порту Велвіс Бей вельми знаменної вартости, коли оцінювати, що на віддалі майже 2,000 клм. а в тому 1,000 клм. побережжя Намібії, не має, ніякого глибинно-морського порту із такою капацитетністю, куди могли б причалювати військові і торговельні кораблі, більшої тонажної містимости.

Тут слід пригадати, що простір території, поємністю 1,240 квадратних клм., починаючи ще від 1878 року, отож від часу коли Великобританія анексувала Велвіс Бей, а згодом в 1910 році, під час статусу незалежної домінії, — передала його, на вічне користування Південної Африки.

З того часу, а зокрема в останніх 50 роках, південноафриканський уряд вклав в розбудову території і порту між 4-5 більйонів дол., змодернізувавши не лише порт, але авіопорт і місто, яке має 30,000 населення в тому 14,000 білих. Крім згаданого населення, на морській, летунській і суходільній базах перебуває біля 12,000 військового персоналу, а на випадок потреби, на цю територію, може прибути додаткова сила, протягом трьох-чотирьох годин.

Уряд Південної Африки висовує неодмінні застереження, що він мусить мати суходільний доїзд із свого материка, без огляду на сучасно запляновании майбутній статус незалежности Намібії.

Проаналізовуючи цю проблему не тільки із точок зору суто стратеґічного значення, то ця територія важлива своїми базами у майбутньому, але знаменно важливіша, щоб туди не всадилися і не вкоренилися наявно ворожі прокомуністичні впливи, що їх, на жаль, не перестають підтримувати, насаджувати і закріплювати, ліво-ліберальні кола у світі, а в ЗСА зокрема...

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРОДОВЖІМ СТЕЖКИ

Читаючи „Свободу" з 11-го серпня 1989 року бачимо копію відкритки учасників „Стежками Батьків по Европі" з привітом редакторові і працівникам нашого щоденника. Фундація Українського Вільного Університету вже кілька років влаштовує такі поїздки, за що належиться їй признання.

Одначе підходить на думку питання, чи під сучасну пору не було б корисно і доцільно продовжити або спрямувати ті „стежки" батьків по Україні, а може й теж включити поселення українців у Польщі та Словаччині. Ми знаємо як спраг

(Закінчення на стор. 4)

Богдан Горинь

КОНСОЛІДАЦІЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ СИЛ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА

(Виступ на мітингу 3-го серпня 1989 року)

II.

Від абсурдної національної політики потерпіли не тільки українці, але й всі національні меншості. Під час пробудження національної свідомости у 60-ті роки за вказівкою парторганів під керівництвом КҐБ спеціяльні найманці почали руйнувати кладовища Січових Стрільців, доконавши цю чорну справу у брежнєвські роки. Але чи тільки українське історичне кладовище у Львові було зруйноване? Чи тільки українську національну пам'ять намагались вбити партапаратчики? Ні, тими ж руками й по тій же вказівці було зруйноване й польське історичне кладовище, не пощадила зла рука й інших національних святинь. Пригадаймо, як нищились і свідомо підпалювались українські церкви (про це мені розповідав у 1965 році секретар Турківського райкому партії). Але чи тільки українські церкви потерпіли у сталінсько-брежнєвські часи? А хто закрив, перетворюючи в спортзали, жидівські синагоги? Хто по сьогоднішній день гальмує відкриття жидівської школи, театру, музею, які були до 1939 року? Все це діється з однієї тієї ж партбюрократичної руки.

Щоб зрозуміти невідрадну картину у національному питанні, наведу кілька аналогій. На Україні проживає понад 300,000 поляків. Які їх культурні та наукові здобутки? Де їх газети, журнали, письменники? У Польщі понад 300,000 українців. Нелегко і несолодко було їм у післявоєнні роки. Але нині вони мають суспільно-культурну організацію, газету, світський і церковний календар. Раз на два роки збираються на фестиваль української культури. Недавно стала леґалізована Греко-Католицька Церква, якій було призначено єпископа.

Чому в одних випадках влада могла забезпечити мінімум національно-культурної автономії, а в іншому, в умовах СССР, відмовила? Яку національно-культурну автономію мають українці в Казахстані, Молдавії, Російській Федерації? Які їх наукові, культурні, мистецькі досягнення? Яку культурну автономію створила влада для поляків на Україні, жидів та інших національних меншостей (в тому числі й в умовах нашого міста)?

Знаємо, що в Канаді проживають українці, поляки, жиди, вірмени, та інші національності, і всі вони, виявляється, мають можливість зберігати свою мову, творити наукове й мистецьке життя, мають свої газети, школи, інститути та музеї. Їх науковою продукцією користуються вчені УССР. Отже в умовах Канади можна осягнути національно-культурну автономію, а в умовах СССР покищо неможливе. То чи дивно, що люди тягнуться до чужої землі, бо рідна стає чужою?

В час, коли ми осмислюємо факти, робимо співставлення, аналогії, у спеціяльних позаконтрольних ляболаторіях готуються нові провокації. Рецепт відомий: підбурити одних проти інших. Про секрети цієї кухні довідався я у мордовському концтаборі. Старі в'язні розповідали, що у післявоєнне десятиріччя, 45-55 роках, у концтаборах політичні в'язні знаходились разом із побутовцями. Назрівали незадоволення, готувались страйки. І ось адміністрація почала діяти. Вона тихцем у кабінет викликала карних злочинців і говорила їм: „Проти вас політичні щось задумали, готують напад, узбройтесь чим можете, ми вам допоможемо...." І роздавали холодну зброю. Адміністрація викликала когось із політичних в'язнів і говорила те саме: „Карні злочинці всі при ножах, якщо ви не озброєтесь, вас переріжуть. Дечим можемо допомогти, є трохи різних залізяк, беріть..." Так при допомозі адміністрації обидві сторони були готові до кровопролиття. Залишилось спровокувати ситуацію. І лилася кров. Гинули не сотні, а тисячі. Начальство вдоволено затирало руки. Злочинний задум вдався.

Я не випадково навів приклад з сталінських концтаборів. Традиції, виявляється, успадковуються не тільки в галузі культури. Вважаю, що по цьому самому рецепту готувались криваві події в Сумгаїті, а також у Фергані, де солдати, які покликані були охороняти громадський порядок в Узбекістані, пропонували узбекам автомати по 2,000 рублів. Про те сповістила Хроніка профспілки незалежних журналістів від 12-го червня 1989 року.

Хіба не є це свідченням, що традиції концтабірної адміністрації мають своїх надійних продовжувачів? А хіба писанина полковника Шабаєва (начальника міського управління міліції), що була вміщена в газеті „Вільна Україна" під назвою „За торжество закону" за 5-те травня 89 року, в якій наведено текст видуманої листівки, не переслідує ту саму мету? Пустити великим тиражем фальшивку зі закликом: „Громадо! Друзі! На збори узбройтесь арматурою, ланцюгами проти міліціянтів. „Бийтесь москалі!", було рівнозначно заклику, щоб росіяни узброювались. З другого боку була можливість оправдати жорстоку розправу 12-го березня. Про те, що Шабаєв не одинокий у своїх провокаційних потугах, говорить виступ 7-го липня 1989 року на зустрічі з робітниками львівської меблевої фабрики „Карпати", начальника КҐБ Залізничного району міста Львова, підполковника Ковтуна, який заявив, що УГС роздає пластунам зброю, що УГС склало списки partактивістів для розправи над ними. На зустрічі був присутній активіст Народного Руху Фурманов, який запитав: „Чому ж Ви не арештуєте нас, якщо ми озброюємось?" Ковтун промовчав, а люди зрозуміли, що каґебіст прийшов до них із провокаційною метою. Не треба бути професіоналом — криміналістом, щоб побачити спільність почерків...

Демократична громадськість повинна навчитися розгадувати пляни провокаторів, і відповідно на них реаґувати, розуміючи, що в статті Шабаєва, у виступі Ковтуна перед робітниками, в статтях Аліма Лисюка в „Львовській Правді" були закладені великі порції пропаґандистського динаміту, направленого на розпалювання міжнаціональної ворожнечі. Ми повинні записати у резолюції мітинґу, притягнути Шабаєва, Ковтуна і Лисюка до судової відповідальности. Їхній руйнівній діяльності громадськість Львова протиставляє єдність людей різних національностей, об'єднаних в Народний Рух України за Перебудову. Отже єдність, єдність і ще раз єдність!

Праця філядельфійського КОНЛПУ

Члени філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав в Україні (КОНЛПУ) відвідали в кінці червня Вашінґтон, щоб стрінутися з деякими членами Конґресу і Сенату для порушення кількох справ, вагомих для української спільноти, а саме: справу леґалізації Української Католицької Церкви в Україні, справу американського консуляту у Києві та справу Чорнобиля.

Проблеми українських католиків на підсовєтських землях, що їм, не зважаючи на гласність, совєтські власті не хотять признати леґальних прав, викликують велике стурбування. КОНЛПУ активно домагається леґалізації Української Католицької Церкви в Україні. Конференція у цій справі відбулася у бюрі сенатора Патрика Мойнігена (демократ із стейту Ню Йорк), взяли у ній участь голова КОНЛПУ Уляна Мазуркевич і секретар Тамара Стадниченко-Корнелізон.

Сенатор Мойніґен був зацікавлений переслідуванням Української Католицької Церкви в Україні і обіцяв підтримати зусилля, спрямовані на леґалізацію тієї Церкви.

Працівники КОНЛПУ мали теж особисту зустріч із сенатором Руді Бошвіцом (республіканець із Міннесоти) та із сенатором Петром Доменіці (республіканець із Ню-Мексико), які заявили, що вони є дуже прихильно наставлені до леґалізації Української Католицької Церкви в Україні і що будуть активно допомагати всяким зусиллям осягнути цю ціль.

Упродовж останнього десятиліття КОНЛПУ активно працював над справою відкриття американського консуляту у Києві. Комітет є тієї думки, що постійна, офіційна присутність ЗСА в Україні є великою передумовиною для слідкування за зберіганням людських прав в Україні та для забезпечення Україні вікна на Захід і для закінчення ізоляції України. Західні журналісти, що їх присутність була дотепер майже всеціло обмежена до Москви та до інших російських міст, мали б нагоду (після відкриття консуляту), звітувати про події в Україні на основі спостережень із першої руки.

Будова консуляту у Києві була припинена з причин совєтської інвазії Афганістану, зістрілення совєтами корейського літака та відкриття підслухових апаратів, вбудованих у стіни нової американської амбасади у Москві. КОНЛПУ є тієї думки, що ці різні невдачі і перепони не повинні мати впливу на справу будови консуляту у Києві.

Із тієї причини голова і секретар КОНЛПУ влаштували зустрічі із членами сенатського Комітету закордонних в'язків. Ці зустрічі представниці КОНЛПУ мали із сенаторами Христофером Дадом (демократом із стейту Коннектикат), Джаном Керрі (демократ із Массачусеттсу), з Деннісом Кулькіном, представником сенатора Гайнца із Пенсильванії та з Браяном Мек-Кеоном, представником сенатора Байдена. Сенатори Додд і Джан Керрі рішуче сприяють відкриттю консуляту у Києві.

Представники сенаторів Гайнца і Байдена з'ясували різні непорозуміння між ЗСА і Совєтським Союзом на полі будови нових будівель амбасад — совєтської у Вашінґтоні та американської у Москві.

Упродовж останнього року КОНЛПУ робив старання перед членами Конґресу, щоб спричинити конґресові переслухання у справі нуклеарної катастрофи у Чорнобилі, щоб зібрати і поширити інформації про наслідки тієї нуклеарної катастрофи. Ці інформації були б цінними не тільки для українців, але й для населення всього світу. Ця ініціятива КОНЛПУ зустріла позитивну реакцію у конґресменів, яким цю справу з'ясовано. Конґресман Ятрон (демократ, Пенсильванія) заявив голові КОНЛПУ Уляні Мазуркевич, що справа Чорнобиля є дуже важною і що він та інші конґресмени доложать зусиль, щоб у справах, зв'язаних із Чорнобилем, були проведені конґресові переслухання.

Тамара Стадниченко-Корнелізон

Відзначення у Баффало 95-ліття УНС

95-літній ювілей УНС Баффалівська Округа почала відзначати концертом українського ансамблю пісні і танку з Лемківщини „Ослав'яни".

Концерт, спонзорований УНС, відбувся з великим успіхом завдяки праці громадського Комітету, який був очолений довголітнім головою Баффалівської Округи Романом Конотопським та при помочі оголошень двох українських радіопрограм Василя Шарвана і Патріярхального товариства.

На закінчення концерту голова округи згадав про 95-літній ювілей УНС, подякував численній публіці за участь, а членам ансамблю за мистецьке виконання програми.

Кілька членів міської управи Баффало особисто подякували за запрошення, а шеф відділу шерифів повіту Ірі Чарлз Кларк вислав письмову подяку на руки голови Округи Р. Конотопського і голови 360-го Відділу Зенона Беднарського.

10-го червня на бенкеті „Рідної Школи" голова Округи вручив ґрадуантам чеки УНС і сказав про 95-літній ювілей, за що присутні нагородили його оплесками.

На загальних зборах Баффалівської Округи голова Округи інформував про плян праці на 1989 рік і з нагоди 95-ліття УНС управа Округи плянує висвітлити фільм „За стерном долі".

19-го липня уложено програму висвітлення фільму, в порозумінні з проводами молодечих організацій та громадських установ Баффало.

Дату і час проголошено на радіопрограмі, у церковних бюлетенях, летючками та особистим апелем оо. парохів українських церков — католицької і православної.

Микола Побивайло, голова Народного Дому з Блек Рак, зайнявся висвітленням фільму. 22-го липня, в суботу, фільм був висвітлений на оселі СУМА „Холодний Яр", де крім сумівської молоді були родичі дітей та гості.

Пластова молодь побачила фільм у понеділок на своїй оселі „Новий Сокіл".

Перед кожним висвітленням фільму голова Округи з нагоди 95-ліття УНС зясував його значення для української спільноти в діяспорі, поміч українському народові в Україні, допомага молоді та користь, яку мають члени УНС, закликав молодь ставати членами Батька-Союзу.

На оселях враження і зацікавлення були досить великі. По висвітленні фільму молодь ставила питання, на які діставала вичерпуючі відповіді.

Найкраще подобалася розмова українця генерала американської фльоти Семуїла Яскілки з совєтським амбасадором А. Добриніним. І на запит де є наша молодь, можна сміло відповісти: вона є, лише треба знайти до неї дорогу і підхід.

При кінці тижня фільм був висвітлений в українському Домі „Дніпро", в Народному Домі на Блек Рак; та в неділю в залі української православної громади.

На мою думку, найбільш цікаві моменти фільму — це український павільйон на Світовій виставці в Чикаґо 1933 р., де поневолена нація між вільними дістає першу нагороду. Великий виступ В. Авраменка з 700-ми учасниками в Метрополітан Опері в Ню Йорку та відсвіження пам'яті відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні, де головним промовцем був колишній президент ЗСА Д. Айзенгавер.

У висліді висвітлення фільму „За стерном долі" і відповідна інформація допомогли присутнім збільшити свої зацікавлення УНС з можливістю стати його членами.

При тій нагоді управа округи висловлює подяку УНС за випозичення фільму.

Радимо тим округам, що ще не висвітлювали фільму в себе, дістати його і висвітлити з відповідною інформацією про УНС, що напевно допоможе в приєднанні нових членів.

В продовженні відзначування 95-ліття УНС Баффалівська округа приготовляється з участю жіночого хору „Мрія" до зустрічі з українським жіночим хором з Польщі, який виступить в Баффало у другій половині вересня.

Василь Сивенький

В Бостоні відзначено Тиждень Поневолених Націй

Віче для відзначення 30-ої річниці встановлення Конгресом ЗСА Тижня Поневолених Націй відбулося 20-го липня ц.р., у вечірніх годинах, в Кристофор Колюмбус парку. Присутніх було понад 250 осіб.

Губернатор Майкл С. Дукакіс проголосив 20-го липня Днем Поневолених Націй в Массачусеттс. Мейор Реймонд Флин проголосив тиждень від 16-го до 22-го липня ц.р. Тижнем Поневолених Націй. В обох проклямаціях згадано про теперішню боротьбу поневолених націй за національні права.

Після внесення національних прапорів, Ян Мілун, польський тенор, відспівав американський гимн. Молитву провів о. архимандрит Андрій Партикевич, парох української православної церкви св. Андрея. В імени місцевого Комітету Поневолених Націй, Орест Щудлюк відкрив віче, пригадавши присутнім, що з перспективи 30-ти років принципи проклямації про ТПН є дальше важні для поневолених націй та для нас тут.

Ляшек Стахов, професор економії і активіст польської Допомоги „Солідарності", зупинився коротко над подіями про демократизацію в Польщі та Мадярщині, як також над подіями про національні права в Україні, Естонії, Литві, Латвії, Білорусії, Грузії, Вірменії, Казахстані.

Романна Михайлів прочитала текст проклямації про ТПН з 1959 року, Аудра Ваейрас — текст проклямації губернатора, а Яніс Сандерс — текст проклямації мейора.

Короткі заяви солідарности з поневоленими націями в їх змаганнях за національні права виголосили представники національних організацій. Після кожної заяви відспівано національний гимн того народу. Від української громади коротку змістовну заяву виголосив мґр Роман Дашавець. Він відмітив теперішні змагання українського народу за удержавлення української мови, блакитно-жовтого прапору і тризуба. Він також згадав про страйк вуглекопів у Донбасі. Як Йугансу говорив від естонців, Вільнис Берзінс — від латишів, Ґінтарас Цепас — від литовців, Софі Кулік — від поляків, та Ванлан Трунг говорила від в'єтнамців.

Адвокат Богдан Р. Зозуля, який проводив програмою, зложив подяку за добре підготоване віче та за численну участь присутніх. Кінцеву молитву провів о. архимандрит А. Партикевич. На кінець всі присутні засвітили свічки, символізуючи солідарність з поневоленими націями в боротьбі за національну незалежність.

Віче зорганізував місцевий Комітет Поневолених Націй, до якого входять представники від українців, естонців, латишів, литовців, поляків та в'єтнамців. Місцевий Відділ Українського Конгресового Комітету Америки є членом КПН Массачусеттс.

Газета „Вест Роксбирі Транскрипт" з 2-го серпня ц.р. помістила вістку про відзначення ТПН в Бостоні. Копію проклямацій та допис вислано до конґресмена Джана Дж. Моуклі для внесенчя до Конґресового рекорду".

Н.Н.

До членів і прихильників Інституту Дослідів Волині і Т-ва „Волинь"

Цього року волинські організації у Вінніпезі святкують своє плідне 40-ліття. при допомозі наших земляків та інших українських товариств протягом свого 40-річного існування ці організації видали 15 чисел популярного збірника „Літопис Волині" та понад 60 інших публікацій, кошти друку яких дійшли до близько 400,000 дол.

Крім фінансових коштів, члени ІДВ і Т-ва посвятили багато свого цінного часу для цієї великої і корисної праці. Робили це зі свідомістю, що виконана ними праця не належить тільки до однієї Волинської Землі, а виконується для добра всього українського народу.

Бажанням ІДВ і Т-ва є і далі продовжувати видавничу діяльність, а тому вже здали до друку кілька цінних праць, а це „Система українського правопису" Митрополить Іларіона, „Критичним пером" А. Юриняка і „Історичні кордони Великої Волині" проф. В. Трембіцького та приготовляють до друку 16-те число „Літопису Волині".

Тому й сердечно просимо вашої допомоги, яку можете виявити або пожертвою або тим, що замовите наші видання. Ваша допомога стократно повернеться до вас нашою вдячністю, рідною книжкою, ваше ім'я, як жертводавця, буде записане в наших видання, які розходяться по всьому світі, а тим самим довго житиме в серцях вдячного українського народу.

Сердечно просимо вас присилати нам матеріяли з історії чи культури та різні спогади про громадське й релігійне життя на Волині. В міру можливостей все буде видруковане в наших збірниках.

Наша адреса: Research Institute of Wolyn, P. O. Box 606, Winnipeg, Man. Canada, R3C 2K3.

ДВА З НАЙБІЛЬШИХ університетських братств студентів з початком нового року занехає звичаю ритуалів при прийманні нових членів. Ця зміна заходить з приводу публічної критики небезпечних і брутальних вимог, що їх ставлять до нових членів таких студентських товариств. Були вже навіть смертні випадки.

АҐЕНЦІЯ ОХОРОНИ здоров'я при Уряді загострила тепер перевірку нищення азбесту і буде судити управу шкільництва міста Ню Йорк тому, що невідомо чи всі школи справді всеціло усунули азбест із своїх будівель. Аґенція ствердила, що досі ще 730,000 публічних будівель і 35,000 шкільних приміщень мають шкідливий для людського здоров'я азбест у своїх приміщеннях.

ЛІКАР-ҐЕНЕКОЛОГ у військовій академії Вест Пойнт стоїть тепер перед оскарженням трьох жінок-кадетів цієї школи за те, що він надуживав їх сексуально в часі лікарських оглядин. Справа є тепер під розглядом військових і цивільних властей.

ЗНАВЦІ НАРКОТИКІВ прийшли до переконання, що труднощі у лікуванні тих, які вживають тепер так популярний наркотик „ крек", можна перебороти, хоча досі уважали, що хто принаймні раз вжив „крек" той не може вилікуватися. На їхню думку ключем до вилікування є добре родинне життя і зрозуміння серед членів найближчої родини, а не лише медична опіка.

ГАЗЕТА „СОВЄТСКАЯ РОССІЯ" повідомила, що „тепер кожний бажаючий зможе мати дані про злочинність в СССР за рік". Від січня цього року почне виходити, „Збірник міністерства внутрішніх справ СССР, прокуратури СССР, міністерства юстиції СССР. Злочинність і правопорушення в СССР". Збірник тиражем 100,000 примірників буде виходити російською і чотирма чужинецькими мовами. Газета пише, що в СССР і далі зростає злочинність. Наприклад, за перші сім місяців цього року загальна кількість тяжких злочинів зросла на 40.2 відсотка. „Від початку року в боротьбі з бандитами загинуло 98 міліціонерів. Поранено понад 350 працівників міліції, — повідомляє газета. Злочинці не тільки організуються, але й озброюються. У населення сконфісковано і розшукується понад 48,000 одиниць зброї"

УРЯД ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ повідомив, що із днем 22-го серпня ц.р. замикає свою амбасаду у Празі з приводу напливу до неї утікачів із Східньої Німеччини. Це вже третя дипломатична станиця, яку уряд Західньої Німеччини був змушений в останньому часі замкнути. Першою була станиця у Берліні, а другою амбасада в Будапешті. Уряд в Західній Німеччині повідомив, що в амбасаді у Празі перебуває понад 100 втікачів і тому треба було аж до дальшого розвитку подій амбасаду замкнути.

Бразилія у поклоні Великому Кобзареві

Кожна українська свідома громада відзначає цього року 175-річчя з дня народження Тараса Шевченка. Ці святкування відбуваються у різних країнах світу.

У Бразилії, де є велика українська громада, Кобзареві будують у місті Прудентополісі пам'ятник. Цього року буде відкритий цей пам'ятник.

Нарешті прудентопольська громада дочекалася цієї події. До міста, яке нараховує 70 відсотків українського населення, приїдуть українці з різних сторін світу, щоб спільно вшанувати Великого Кобзаря.

У Куритибі — центрі українського життя Бразилії — вже є пам'ятник Шевченкові. Він був відкритий у 1967 році. Тоді посадник міста д-р Іво Арзуа іменував одну із площ міста Україна. На цій площі, заходом місцевої громади, був поставлений пам'ятник, скульптором якого є француз Шарлес Андрес. Цей пам'ятник стоїть на п'єдесталі та має 2.5 метра висоти. На п'єдесталі написані його слова: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь" українською й португальською мовами.

Ця площа знаходиться у гарній околиці в Біґорільо, що є передмістям Куритиби, недалеко є собор УАПЦ св. Дмитрія. Тепер це є центральне місце, де переходять через площу щоденно тисячі людей. Для українців, які приїжджають здалека, це є туристичне місце.

Найбільший паранський щоденник „Казита до Пово", що виходить у Куритибі, 16-го липня ц. р. помістив у своєму недільному додатку „Вівер Бем" обширну статтю про Шевченка під заголовком „Найбільший поет України", присвячену 175-літтю з дня народження Кобзаря. Цей часопис помістив біографію Шевченка, вірш „Думи мої, думи", що переклала на португальську мову поетеса Олена Колодій, а також знимку пам'ятника з Куритиби.

Корнелій Шмулик

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
UFU Foundation, Inc
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

РІДНА ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ при УККА
Моріс Кавнті, Ню Джерзі
ОГОЛОШУЄ
ШКІЛЬНУ РЕЄСТРАЦІЮ 1989-1990 РОКУ
для дітей від передшкільного віку до 12-ої кляси
Навчання відбуватиметься кожної суботи від год 9-ої рано до год. 12-ої полудня у Фрілінггайзен Джуньйор Школі в Моріс Тавншіп, Н. Дж.
Про дальші інформації і аплікації просимо звертатися до членів Батьківського Комітету:
Нуся Денисик, голова — (201) 455-1596
Марґарета Нич, заступниця голови — (201) 492-2848

УВАГА! НАЦІЯ НАД КЛЯСАМИ! УВАГА!
ДЕРЖАВА НАД ПАРТІЯМИ!
ПОВІДОМЛЕННЯ!
Цим доводимо до відома всіх українських громадян і приятелів, що
в СУБОТУ, 9 ВЕРЕСНЯ 1989 р., год. 5-та вечора
в великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку 140-142 Друга Авеню
виступить з доповіддю новоприбулий з України після 20-тирічного перебування в концтаборах Совєтського Союзу відомий провідний активний діяч
ПЕТРО РУБАН
на тему:
„УКРАЇНА І ДІЯСПОРА — ДУХОВО-КУЛЬТУРНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ".
Після доповіді запити та дискусія.
Запрошуємо всіх українців міста Ню Йорку та ближчих і дальших околиць прибути якнайчисленніше та взяти активну участь у запитах, дискусії та пропозиціях.
З БОГОМ ЗА УКРАЇНУ!
КОМІТЕТ ЗУСТРІЧІ

В ПАМ'ЯТЬ НАШОГО ДОРОГОГО ПРИЯТЕЛЯ
св. п. мґр-а ОЛЕКСАНДРА СМАЛЯ
складаємо 100.00 дол. на Український Музей в Ню Йорку.
ОЛЬГА І РОМАН МОРОЗ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ ДОРОГОЇ КУЗИНКИ
бл. п. ЗЕНІ з КОГУТЯКІВ ГАВРИЛЮК
яка відійшла у Вічність в Ів. Франківську, Зах. Україна
складаємо на українську церковцю в Люрді 50.00 дол.
Родині складаємо найщиріші співчуття.
МАРІЯ з КОГУТЯКІВ ГЛАДКА з мужем ОРЕСТОМ

св. п.
ПАРАСКЕВІЯ МЕЛЬНИК
народжена 16-го жовтня 1899 р.
на Дніпропетровщині в Україні, після тяжкої недуги відійшла у Вічність 7-го серпня 1989 р. і залишила у смутку:
мужа — ІВАНА
сина — АНАТОЛІЯ з родиною
доньку — ЛІДУ на Україні
та внуків і правнуків
Похована в четвер, 10-го серпня 1989 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!
Замість квітів на свіжу могилу св. п. Параскевії Мельник зібрали 500.00 дол. на фонд оборони Івана Дем'янюка.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
св. п. ДАРІЇ МЕНЦІНСЬКОЇ з КНИШІВ
будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
в Ню Йорку, в понеділок 4-го вересня 1989 р. о год. 8.30 рано в церкві св. Юра.
в Ґлен Спею в церкві св. Володимира о год. 9-ій рано.
і в Ґленкові в монастирі о год. 8.30 рано.
Про молитви за спокій Душі Покійної просить.
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в четвер, 17-го серпня 1989 р. на 80-му році життя відійшов від нас у Вічність по важкій недузі
св. п. дипл. інженер ЯРЕМА САВКА
Похоронні відправи відбудуться:
ПАНАХИДИ в суботу і неділю о год. 8-ій вечора
ПОХОРОН в понеділок 9.30 рано з церкви Успення Божої Матері на цвинтар Code des Neige в Монтреалі.
В глибокому смутку:
дружина — ДАРІЯ
сини — СТЕФАН
ВОЛОДИМИР з дружиною ДЕБОРА
БОГДАН з дружиною СОФІЄЮ
донька — РОКСОЛЯНА
внуки — ДЕМ'ЯН, ПЕТРО ЛЮДМИЛА
сестри — МАРІЯ ОЛІЙНИК
НАТАЛІЯ ГРИГОРЧУК з родинами
шваґри — БОГДАН ТАРНОВЕЦЬКИЙ з родиною
РОМАН ТАРНОВЕЦЬКИЙ з дружиною НІНОЮ і родиною
МИКОЛА ЗАВАЛЬНИЦЬКИЙ
ІРИНА і МИХАЙЛО МОРОЗ з родиною
ОЛЬГА ТРУШ з родиною
кузин — МИРОСЛАВ БОДНАР з родиною
і ближча та дальша родина в Канаді, Америці і Україні.

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
запрошує все Громадянство на
38-ий ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ СУМ
який відбудеться на Оселі СУМ в Елленвіл, Н. Й.
2-го, 3-го і 4-го вересня 1989 р.

В ПРОГРАМІ:
П'ЯТНИЦЯ, 1-го вересня 1989 р.
Забава з танцями. Грає оркестра „БИСТРА ВОДА"
СУБОТА, 2-го вересня 1989 р.
10:00 вранці — Відкриття Здвигу
11:00 — Спортові змагання копаного м'яча і відбиванки
6:30 — Мистецька програма — участь беруть: Танцювальні ансамблі О-ку СУМ з Чикаґо „Україна" і „Водограй"; оркестра „Батурин" з О-ку СУМ Торонто та самодіяльні мистецькі одиниці з Осередків
9:00 — Забава — грають оркестри „Рута" і „Два Кольори".
НЕДІЛЯ, 3-го вересня 1989 р.
10:00 вранці СЛУЖБИ БОЖІ в обох обрядах
12:00 дня МАНІФЕСТАЦІЙНА ЧАСТИНА
Святкове слово — Аскольд Лозинський
2:00 Спортові змагання
5:30 Закриття Вишкільного табору
6:30 Мистецька програма
9:00 Забава — грають оркестри „Два Кольори" і „Рута"
Дирекція заряду Оселі повідомляє, що на підставі стейтового закону, забороняється палити вогні на Оселі
КОМАНДА ЗДВИГУ

Л. Залуцька...

(Закінчення зі стор. 1)

історію та економію, а цього літа працює на Союзівці як кельнерка при подаванні алькоголю і як продавець в крамничці у „Гостинниці". Вона недавно повернулася з перебування у Ленінграді, де була шляхом виміни студентів та при цій нагоді відвідала родину в Україні.

Другою дружкою обрано Зіну Жук з Бриджвотер, Н.Дж., яка закінчує студії бухгальтерії в коледжі Райдер. Вона належить до Пластової станиці в Ню Бранзвик, Н.Дж., і особливо цікавиться різними видами спорту, з яких їзда верхи є найбільш улюбленим, та здобула вона вже ряд нагород.

Анна Легедза уступаюча „Міс Союзівка", що виконувала це почесне завдання продовж 1989 року, передаючи свою „корону" Л. Залуцькій у прощальному слові підкреслила, що вона мала честь „панувати" саме у році, коли УНСоюз відзначає своє 95-річчя.

До пізньої ночі публіка забавлялася відтак під звуки оркестри „Акули", а адміністратор Союзівки Іван Флис, мол., повів у перший танець новообрану „Міс Союзівку".

Після вибору (зліва): І. Флис, мол., З. Жук, Л. Залуцька, С. Дзядів і д-р І. Флис.

Серед почесних гостей цього дня були головний предсідник УНС д-р І. Флис який привітав коротким словом гостей, Володимир Квас, головний радний УНС, і Аня Дидик-Петренко з чоловіком Юрієм. Програмою провадив Роман Швед, за допомогою Олі Ходоби, яка є талановитою співачкою та бандуристкою.

Мистецька програма в цей суботній вечір була багата завдяки виступам членів та інструкторів танцювального табору Р. Прийми-Богачевської. Слід відмітити, що поміж інструкторами була Кірстен Лонг, балерина Ґарден Стейт балетної компанії. Поміж виступами учасників табору забавляли публіку О. Ходоба і Гриць Гриновець, співак зі Львова, що саме на відвідинах у ЗСА.

ПРИВІТ З ОСЕЛІ СВ. ВАСИЛІЯ

В українських школах щораз менше учнів

Шкільна рада Комітету Українців Канади, відділ в Торонто, організувала вже п'яті з черги, під час вакаційного часу, учительські курси. Багато праці при організації курсів вклав невтомний професор, інспектор і письменник Іван Боднарчук. Він має великий досвід і у свій час об'їхав з інспекцією українознавчих шкіл усю Канаду. Цього року до організаційного комітету входили Тоня Горохович, Зіна Маєвська, Олександра Ковалик і „критик" та незаступимий помічник І. Боднарчука, його дружина Емілія. Мгр Іван Манастирський, як на попередніх курсах, так і цього року був „мовним консультантом" (сказати б фаховим сучасним жаргоном), і час від часу слухачі чули зауваження щодо мови.

Ці тритижневі курси, які відбулися від 17-го липня до 4-го серпня, можна назвати не так курсами, як циклем цікавих доповідей з дискусією, що мають відношення до шкільництва, виховання та української культури. На них, крім учителів, запрошується і „вільних слухачів", і шкода, що було таке мале зацікавлення і, фактично, ніхто з батьків не взяв участи. А школа, як весь час підкреслювали викладачі, — це діти, вчителі і батьки. Слухачі отримують свідоцтво.

Другою турботою є факт, що дітей щоразу менше, і щораз більше англомовних дітей. Це створює труднощі навчання української мови й культури, особливо в щоденних українських школах, де на таке навчання призначено тільки півгодини денно.

Курси відкрив голова Комісії шкільництва Онтаріо д-р Євген Рослицький. Голова Світової координаційної виховно-освітньої ради Іроїда Винницька виголосила звідомлення про діяльність СКВОР.

Викладачами були педагоги й вихователі Зіна Маєвська, Адріяна Раделицька, Олександра Ковалик, д-р Валентин Мороз, Віктор Педенко, д-р Олександра Копач, Роман Копач, письменниця Ольга Мак, вчителька з України Галина Шоп'як, Таня Онищук, Ярослава Зорич. Інших згадаємо далі.

І. Боднарчук мав доповіді й заключне слово, в якому, як сам висловився, говорив „з душі, не з ума", тобто про те, що найбільше наболіло. Завважується якусь апатію до рідної школи, до української мови і навіть мало хто вірив, що цього року вдасться, через мале зацікавлення, ці курси провести.

Серед слухачів було три вчительки, які відносно недавно прибули з Польщі й поселилися в Торонто, й одна вчителька-гостя з України. В польських школах існує більша дисципліна. В радянських школах, не зважаючи на змагання виховувати дітей в ідеологічному дусі, саме молодь перша вийшла на демонстрації, коли почалася політика гласности.

В короткому репортажі не можна навіть згадати про всі доповіді, а не то обговорити їх. Одначе деякі відмітимо.

До дещо „контроверсійної" належала доповідь Оксани Винницької, докторанта славістики Торонтонського університету, автора й вчителя в українських школах. На основі найновіших дослідів, тепер в навчанні нема обов'язкової „методики". При вивченні мови граматики не рекомендується викладати, як окремої дисципліни, аж до 8-ої кляси.

Марта Хомин, десятирічна вихователька передшкільних дітей у світличці ім. Цьопи Паліїв, радила, що серед таких дітей треба вчительці стати такою самою дитиною, як вони, і так з ними говорити й поводитися. Діти повинні відчути любов до них, бо терпеливість і любов до дітей — це найважливіші фактори у вихованні і навчанні. Батьки мусять зрозуміти свою ролю, наприклад, говорити тільки по-українському. А то бували випадки, коли батько привів дитину й залишив зі словами: „Ти у світличці і — don't say a word in English".

Олена Глібович розповіла про успішний фестиваль української пісні в Сопоті в Польщі, на якому виступило тріо „Верховина" (вона є його мистецьким керівником). На фестивалі повівав синьо-жовтий прапор, вкінці учасники й публіка (7 тисяч) спонтанно відспівали „Ще не вмерла". Після гимну запанувала мертва тиша, і люди поволі розходилися. У фестивалі взяли участь співаки з України, представники товариства „Україна" з Києва, яким довелося вислухати не одне терпке слово про теперішній стан в Україні, і львівський ансамбль „Не журись", який офіційно не був запрошений. Його члени виступали, на домагання публіки, „позапрограмово" в точках інших ансамблів.

Д-р Богдан Стебельський пояснив про нашу культуру й цивілізацію. Населення України вже від 8 тисяч років осіло й займалося хліборобством. Воно витворило прекрасні культурні надбання, які треба дітям пояснити, порівнюючи їх з культурами інших народів.

Максим Тарнавський, професор Торонтського університету, прочитав цікаву доповідь про репресованого, а тепер реабілітованого, письменника В. Підмогильного, а Орест Субтельний, професор Йоркського університету, пояснив, як він опрацьовував свою однотомову історію України, яка появилася англійською мовою і отримала позитивні рецензії. Один доказ її „популярности" — це те, що на виставці на конференції американських бібліотекарів повідомлено, що тільки його „Історія" пропала з виставового стола. Він признався, що не все йому так вийшло як він хотів, бо в одному томі таку багату історію важко втиснути. Він писав її з підходом англійської науки, тобто історія повинна бути об'єктивна, чесна, без спроби показати її через призму авторових особистих поглядів. Він працює над новою історією України українською мовою.

Дарія Даревич, яка закінчує свою докторську працю про модерні напрямки малярів в СРСР, особливо українських, говорила про те, як захопити учнів курсів українознавства мистецтвом. Деякі їхні домашні завдання варті уваги. Валентина Курилів пояснила, як зацікавити учнів українською історією. При цьому важливо давати порівняння з історією інших народів, — бо в них проходили подібні процеси й відбувалися подібні події, як у нас. Викладанню історії теж присвятила свою доповідь Ольга Цвик, а Катерина Бублик говорила, як зробити географію чимось особливим для учнів через практичні зайняття і малювання мап. Вона мала випадки, коли діти вищих кляс так полюбили ці зайняття, що надобов'язково виконували їх, хоч цього від них не вимагалося. Тоня Грохович подала огляд літературних процесів і боротьбу за українську мову в Україні.

Зацікавлення батьків і зрозуміння ними важливости рідного шкільництва, плекання мови й своєї культури нічим не можна заступити, — підкреслив у заключному слові Іван Боднарчук, обіцяючи продовжувати ці курси.

Р. Колісник

В обороні...

Закінчення зі стор. 2.

ньо-жовтий стяг, а третій — стяг малиновий, замість хреста з'явився на картині прапор незрозумілого брудного кольору а синьо-жовтий прапор перемальовано. А тим часом листівки видані у 1920-30 роках, на західньоукраїнських землях, як і копії, що є у розпорядженні вчених — мистецтвознавців показують картину так як вона була перед фальсифікатором.

Синьо-жовті кольори були віддавна національними кольорами українського народу. Правда, козаки мали прапори різних кольорів — і малинові, і білі, і жовті, і навіть зелені. Але той факт, що з 14-ти хоругов у колекції Ермітажу є три синьо-жовті, а з 26-ти малюнків хоругов Публічної бібліотеки вісім є синьо-жовті, говорить багато. Сині і жовті кольори переважали у козацькому одязі Хмельниччини, Коліївщини. Хоругва Полтавського полку з 1717 року була блакитною зі золотим хрестом, а Галицькі полки під блакитно-золотими стягами билися з ворогом ще в Ґрюндвальдській битві 1410 року. Під час „весни народів" Головна Руська Рада у Львові ухвалила в жовтні 1848 року за свої національні символи Романовичів — золотого лева на блакитному тлі і похідне від нього жовто-синє знамено. Це засвідчує велика кількість документів, які зберігаються у Центральному архіві у Львові. Під прапорами цих кольорів йшли на смерть юнаки Галицької землі, захищаючи край від польської окупації 1918-20 років. Після 1905 року, коли російський царський терор трохи ослаб, синьо-жовті знамена відродилися знову на Наддніпрянщині, бо ж вони не були там чужими.

На засіданні комісії не заторкнуто потреби повного дослідження історії української національної символіки. Щоб дістати її повну картину, — Степанові каже, — є конечні ґрунтовні дослідження істориків — спеціялістів. Він скаржиться, що „досі не можемо ознайомитися з козацькою символікою Гетьманщини, Запорізької Січі, бо прапорні колекції для нас недоступні, вони або в запасниках музеїв, або доля їх взагалі невідома". Він запитується, хто зі совєтських істориків може ствердити, що він бачив і описав хоч би такі колекції як Полтавського, Дніпропетровського, Львівського музеїв, Ермітажу, оружейної палати московського Кремля чи музеїв Кракова і Варшави, не кажучи про ті, які зберігаються в Парижі, Лондоні, Стокгольмі чи на американському континенті?

На наших очах пробуджується України, а переслідувані синьо-жовті прапори і тризуб майоріють на вулицях Львова, Києва, на козацьких могилах під Берестечком і скрізь по Україні. Стаття В. Степаніва в обороні української національної символіки дуже на часі. Може вона і заохотить українських істориків так в Україні, як і в діяспорі ґрунтовно дослідити її історію, там де ще вона лишається недослідженою.

Продовжім...

(Закінчення зі стор. 2)

нена є молодь в Україні на зустрічі зі зовнішнім світом, а особливо зі своїми братами і сестрами, що хоч народжені в діяспорі, зберігають українську національну свідомість, свою культуру і мову. Такі зустрічі були в стимулом і моральною підтримкою для молодих людей на наших землях, які тепер пробуджуються і масово включаються у рух за українське національне відродження. Чи не варто б нашим молодечим організаціям взяти це під увагу, як один з конкретних засобів допомоги нашій батьківщині, а для молоді діяспори це було б теж великим емоційним піднесенням та виховним засобом.

Микола Дейчаківський
Бреквсіл, Огайо

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У статті „Економіка у другому кварталі" А. Бука слід внести такі поправки: „Свобода" ч. 155 з 17-го серпня сторінка 2-га, друга колонка, 21-ша стрічка здолини треба читати: „В червні видатки впали на 10.1 відс.; сторінка 3-тя, перша колонка, 23-тя стрічка здолини в „Канаді 25 центів", „Свобода" ч. 156 з 18-го серпня, сторінка 4-та, перша колонка, 11-та стрічка згори треба читати: „Світовим експортером". — Ред.